

2.4. Věková struktura ekonomicky aktivních cizinců a obyvatelstva ČR zaměstnaného v NH

2.4.1. Srovnání věkové struktury ekonomicky aktivních cizinců a obyvatelstva ČR zaměstnaného v NH

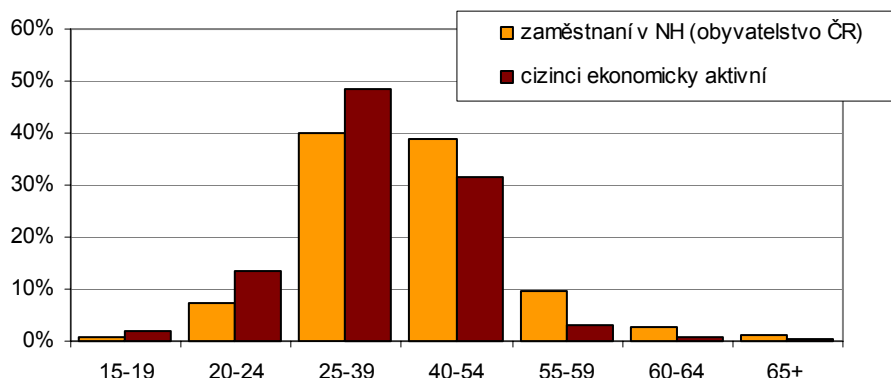
Věková struktura cizinců obecně, tj. nejen cizinců ekonomicky aktivních, je odrazem skutečnosti, že naprostá většina těchto osob do ČR putuje v produktivním věku (15-64 let; kupříkladu k 31. 12. 2004 cizinci v produktivním věku tvořili 88 % všech evidovaných cizinců). Pro srovnání, osoby v produktivním věku tvoří v populaci ČR o 20 procentních bodů méně, tedy přibližně 70 % osob. Je zřejmé, že pouze produktivní věk dává člověku možnost usídlit se v cizí zemi, v níž nemá klasické rodinné zázemí, a je tedy odkázán sám na sebe, případně na semknutost s lidmi nacházejícími se v obdobné situaci.

K 31. 12. 2004 měla nejvyšší zastoupení mezi všemi ekonomicky aktivními cizinci věková skupina 25-39 let, do níž náleželo 49 % všech těchto osob. 32 % ekonomicky aktivních cizinců bylo zjištěno ve věkové skupině 40-54 let. Do věkové skupiny 20-24 let spadalo 14 % všech ekonomicky aktivních cizinců. Pro ostatní věkové skupiny bylo typické velmi nízké zastoupení příslušných osob (tj. věková skupina do 19 let 2 % pracujících cizinců, ve věku 55-59 let 3 %, 60-64 let 1 % a 65 let a více méně než 1 % ekonomicky aktivních osob).

Ve srovnání s ekonomicky aktivními cizinci v ČR bylo věkové rozložení obyvatelstva ČR zaměstnaného v národním hospodářství (dále NH) posunuto směrem k vyšším věkovým skupinám. Nejvíce zastoupeny byly věkové skupiny 25-39 let a 40-54 let, do nichž náleželo shodně 40 % osob zaměstnaných v NH (údaj 4. čtvrtletí 2004). Ze srovnání se skupinou ekonomicky aktivních cizinců v ČR je zřejmé, že ve věkové skupině 25-39 let bylo v případě cizinců zastoupeno o 10 procentních bodů více osob než tomu bylo u obyvatelstva ČR (zaměstnaného v NH). Věková skupina 40-54 let byla již více zastoupena u zaměstnaných v NH, a to konkrétně o 7 procentních bodů více než u cizinců ekonomicky aktivních. Rovněž ostatní vyšší věkové skupiny byly silněji zastoupeny u zaměstnaných v NH než u cizinců v ČR pracujících – věkové skupině 55-59 let přináleželo téměř 10 % osob zaměstnaných v NH (tj. přibližně o 7 procentních bodů více než u celkového počtu ekonomicky aktivních cizinců), věková skupina 60-64 let byla zastoupena 2,5 % osob (v porovnání s 1 % u ekonomicky aktivních cizinců) a nakonec do věkové skupiny osob starších 65 let spadalo 1 % osob (u cizinců ekonomicky aktivních se jednalo o pouhých 780 osob).

Naopak – mladší věkové skupiny byly o něco více zastoupeny v případě ekonomicky aktivních cizinců. Ve věku 15-19 let se nacházelo necelé 1 % osob zaměstnaných v NH (obyvatelstvo ČR), ve věku 20-24 let pak 7 % osob zaměstnaných v NH (tj. o 7 procentních bodů více tomu bylo u ekonomicky aktivních cizinců).

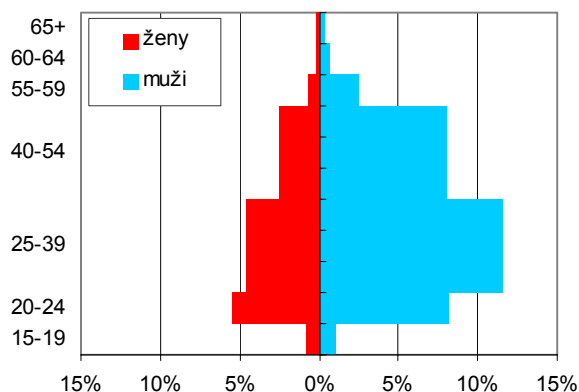
Graf 47: Srovnání věkové struktury zaměstnaných v NH (obyvatelstvo ČR) a cizinců v ČR ekonomicky aktivních - 2004
(Pramen: ČSÚ-VŠPS, MPSV ČR, MPO ČR)

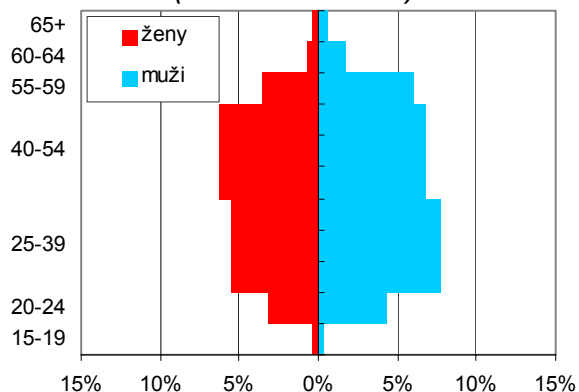
Ženy představovaly 28 % všech ekonomicky aktivních cizinců, u obyvatelstva ČR zaměstnaného v národním hospodářství (NH) ženy tvořily 43 %.

V případě cizinců byly oproti obyvatelstvu ČR zaměstnanému v NH zjištěny vyšší podíly mužů ve věku mezi 20-39 lety, tj. věková skupina 20-24 let byla u ekonomicky aktivních cizinců-mužů zastoupena 8 % osob a o 4 procentní body méně osob pak bylo ve stejném věkovém rozmezí zaznamenáno u mužů náležejících k obyvatelstvu ČR v NH. Ve věkové skupině 25-39 let pak bylo zaznamenáno 35 % mužů-cizinců ekonomicky aktivních a přibližně o 10 procentních bodů méně mužů bylo zjištěno v případě mužů zaměstnaných v NH. Ženy ve věkovém rozmezí 25-39 let byly v obou případech zastoupeny přibližně 15 %. Výrazný rozdíl mezi podíly žen u ekonomicky aktivních cizinců a u obyvatelstva ČR v NH byl zaznamenán ve věkové skupině 40-54 let. V uvedeném věkovém rozmezí bylo zjištěno 7 % žen-cizinek a o 12 procentních bodů více žen obyvatelek ČR zaměstnaných v NH. Rovněž věková skupina 50-59 byla – jak již bylo výše uvedeno – zastoupena o něco více v případě obyvatelstva ČR (o 3 procentní body, jak u mužů, tak žen). Zbývající věkové skupiny byly vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o osoby ekonomicky aktivní, zastoupeny pouze minimálně. (Podíly jsou vztaheny k celkovému počtu cizinců, resp. k celkovému počtu osob náležejících do obyvatelstva ČR.)

Graf 48 : Ekonomicky aktivní cizinci v ČR: věková struktura - 31.12.2004
(Pramen: MPO ČR, MPSV ČR)

Graf 49 : Obyvatelstvo ČR zaměstnané v NH: věková struktura - 31.12.2004
(Pramen: ČSÚ-VŠPS)

2.4.2. Ekonomicky aktivní cizinci podle věku a státního občanství

U čtyř nejčastějších státních občanství ekonomicky aktivních cizinců byl nejvyšší podíl osob zjištěn ve věkových skupinách 25-39 let a 40-54 let. U pracujících cizinců se státním občanstvím Ukrajiny podíl osob ve věkové skupině 25-39 let dosáhl 54 %, u pracujících cizinců s občanstvím Vietnamu 51 %, do příslušné věkové skupiny náleželo 44 % pracujících cizinců se státním občanstvím Slovenska a obdobně, 43 % pracujících cizinců se státním občanstvím Polska. Podíly osob ve věkové skupině 40-54 osob se snižovaly spolu se vzrůstem celkového počtu pracujících cizinců příslušného státního občanství. Nejnižší podíl (tj. ze čtyř nejčastějších státních občanství) byl zaznamenán u cizinců se státním občanstvím Slovenska, 26 % ze všech ekonomicky aktivních cizinců tohoto státního občanství bylo zjištěno ve věkové skupině 40-54 let, u ekonomicky aktivních cizinců se státním občanstvím Ukrajiny podíl osob v této věkové skupině činil 31 %, u pracujících cizinců se státním občanstvím Vietnamu pak 40 % a u cizinců se státním občanstvím Polska 44 % všech ekonomicky aktivních cizinců se státním občanstvím Polska.

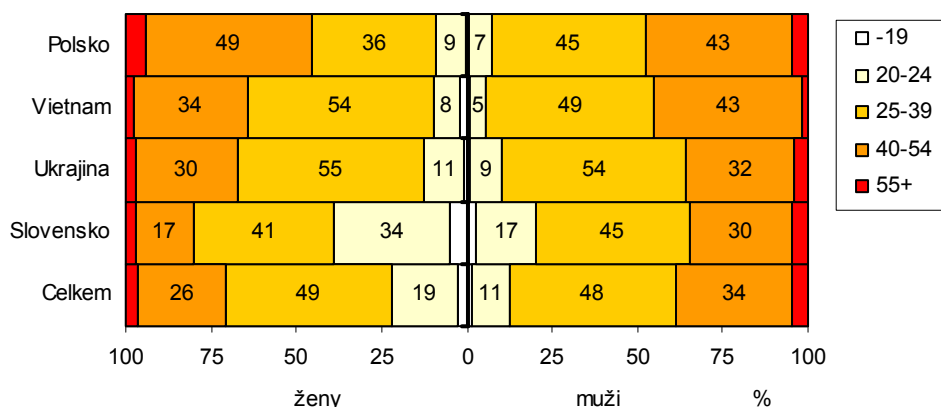
U ekonomicky aktivních cizinců s občanstvím Slovenska a Ukrajiny relativně velké procento osob náleželo do věkové skupiny 20-24 let; u cizinců se státním občanstvím Slovenska do tohoto věkového rozmezí náleželo 22 % všech ekonomicky aktivních cizinců se slovenským občanstvím, u cizinců se státním občanstvím Ukrajiny se ve věku 20-24 let nacházelo 10 % ekonomicky aktivních cizinců se státním občanstvím Ukrajiny. (Údaje za ekonomicky aktivní cizince v této kapitole jsou k 31. 12. 2004.)

Jak ukazuje následující graf, podíly ekonomicky aktivních žen i mužů v nejnižší věkové skupině, tj. 15-19 let, byly u čtyř nejčastěji zastoupených státních občanství velmi nízké. Věková skupina 20-24 let byla u těchto státních občanství o něco více zastoupena u žen než u mužů, maximální podíly dosahovaly přibližně desetiprocentní hranice. Jedinou výjimkou v tomto ohledu byli cizinci se státním občanstvím Slovenska, kde se ve věkové skupině 20-24 let nacházelo 34 % všech ekonomicky aktivních žen a 17 % všech ekonomicky aktivních mužů tohoto státního občanství. Věková skupina 25-39 let byla v případě cizinců se státním občanstvím Ukrajiny zastoupena shodně jak u mužů, tak žen – tvořilo ji 55 % všech pracujících žen, resp. všech pracujících mužů příslušného státního občanství. V případě cizinců se státním občanstvím Vietnamu bylo ve věkové skupině 25-39 let zjištěno téměř 55 % všech pracujících žen a o 5 procentních bodů méně všech pracujících mužů. Již o něco nižší podíly byly zaznamenány u cizinců se státním občanstvím Slovenska, ve věkovém rozmezí 25-39 let se nacházelo 45 % všech ekonomicky aktivních mužů, občanů Slovenska a přibližně o 5 procentních bodů méně ekonomicky aktivních žen tohoto státního občanství. U cizinců se státním občanstvím Polska byl ve věkové skupině 25-39 let zjištěn nejvyšší rozdíl mezi ženami a muži, a to téměř 10 procentních bodů - do příslušného věkového rozmezí bylo zařazeno 45 % všech pracujících mužů, občanů Polska a přibližně 35 % všech pracujících žen tohoto státního občanství. Relativně vysoký podíl žen-cizinek se státním občanstvím Polska (v porovnání s ostatními vybranými státními občanstvími) byl pak zaznamenán v následující věkové skupině (40-54 let), kterou představovalo téměř 50 % všech pracujících žen a pro porovnání necelých 45 % všech pracujících mužů příslušného státního občanství. Rozdíl téměř 10 procentních bodů mezi muži a ženami určitého státního občanství byl zjištěn u ekonomicky aktivních cizinců se státním občanstvím Vietnamu, ve věkovém rozmezí 40-54 let bylo zaznamenáno téměř 35 % všech pracujících žen a necelých 45 % všech pracujících mužů tohoto státního občanství. U cizinců se státním občanstvím Ukrajiny byla tato věková skupina (40-54 let) zastoupena shodně u mužů i žen, a to 30 % všech pracujících žen, resp. mužů se státním občanstvím Ukrajiny. Nejnižší podíl žen ve věkovém rozmezí 40-54 let byl zaznamenán u ekonomicky aktivních cizinců se státním občanstvím Slovenska, v uvedené věkové skupině se nacházelo 17 % všech pracujících žen se státním občanstvím Slovenska. Pracující muži, občané Slovenska ve věkovém rozmezí 40-54 let představovali 30 % všech těchto osob.

Ze srovnání je patrné, že podíl žen-cizinek se státním občanstvím Polska ve věkové skupině 25-39 let byl nižší než podíl mužů-cizinců v této věkové skupině (jedná se o podíl žen ke všem pracujícím ženám a stejně tak o podíl mužů ke všem pracujícím mužům příslušného státního občanství), v následující věkové skupině bylo zastoupeno naopak více žen než mužů (opět podíly vztahované ke všem pracujícím ženám, resp. mužům). U cizinců se státním občanstvím Vietnamu byla situace opačná, tj. nižší podíl žen ke všem pracujícím ženám (než byl podíl mužů ke všem pracujícím mužům) byl zjištěn ve věkové skupině 40-54 let, naopak vyšší podíl žen ke všem pracujícím ženám (než byl podíl mužů ke všem pracujícím mužům) byl zaznamenán ve věkové skupině 25-39 let. V případě ekonomicky aktivních cizinců se státním občanstvím Ukrajiny bylo zastoupení ekonomicky aktivních žen a pracujících mužů shodné v obou těchto věkových rozmezích. U pracujících cizinců se státním občanstvím Slovenska byl zjištěn relativně vysoký podíl žen ze všech pracujících žen tohoto

státního občanství ve věkové skupině 20-24 let. Tento podíl byl vyšší než podíl mužů ze všech pracujících mužů, občanů Slovenska ve shodném věkovém rozmezí. Podíl ekonomicky aktivních žen-cizinek se státním občanstvím Slovenska ve věkové skupině 25-39 let ke všem pracujícím ženám tohoto státního občanství byl již nižší než podíl mužů-cizinců ke všem pracujícím mužům příslušného státního občanství a téhož věkového rozmezí. Stejná situace u cizinců se státním občanstvím Slovenska nastala i ve věkové skupině 40-54 let.

Graf 50: Zaměstnanost cizinců v ČR - struktura věkových skupin vybraných státních občanství - 31.12.2004
(Pramen: MPO ČR, MPSV ČR)

2.4.3. Věková struktura cizinců v postavení zaměstnanců

Převážná většina cizinců v postavení zaměstnanců byli muži mezi 25-54 lety - u zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Slovenska představovali muži v tomto věkovém rozmezí více než 50 % těchto osob, stejně tomu bylo u zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Ukrajiny (muži, občané Ukrajiny ve věku 25-54 let tvořili 55 % všech zaměstnanců-cizinců tohoto státního občanství), u zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Polska představovali muži v tomto věkovém rozmezí více než 75 % všech zaměstnanců-cizinců daného státního občanství. (Údaje k 31. 12. 2004.) (Viz. grafy 51 až 54.)

U zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Ukrajiny byla jak u mužů, tak u žen nejvíce zastoupena věková skupina 25-39 let. Muži v této věkové skupině představovali 33 % všech zaměstnanců-cizinců tohoto státního občanství, ženy pak 16 % všech zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Ukrajiny. Rovněž v následující věkové skupině byl mezi muži a ženami zjištěn jistý rozdíl, tentokrát přibližně 10 procentních bodů, tj. muži ve věku 40-54 let tvořili 22 % a ženy v tomto věkovém rozmezí 10 % všech zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Ukrajiny. Muži ve věkové skupině 20-24 let představovali téměř 10 % a ženy v tomto věku pak 5 % všech zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Ukrajiny.

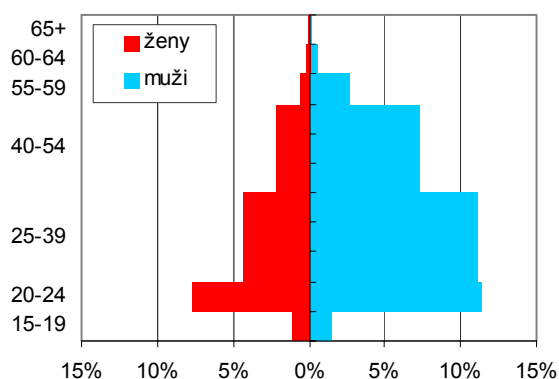
Cizinci se státním občanstvím Slovenska byli oproti zbylým vybraným státním občanstvím specifictí vyšším zastoupením osob ve věku 20-24 let. Muži ve věku 20-24 let představovali 14 % a ženy 10 % všech zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Slovenska. Muži ve věku 25-39 let pak tvořili 32 % a ženy o 20 % méně všech zaměstnanců-cizinců se slovenským občanstvím. Ve věkové skupině 40-54 let byl mezi muži a ženami slovenského státního občanství nalezen rozdíl 15 % (tj. muži v tomto věku tvořili 20 %, ženy 5 % všech zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Slovenska).

U zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Polska byl rozdíl mezi muži a ženami nejvýraznější. Muži ve věkové skupině 25-39 let představovali 40 % všech zaměstnanců-cizinců s polským občanstvím a stejný podíl byl zaznamenán rovněž ve věkové skupině 40-54 let. Oproti tomu ženy v každé z těchto věkových skupin tvořily pouhých 5 % všech zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Polska. 7 % zaměstnanců-cizinců s polským občanstvím pak představovali muži ve věku 20-24 let.

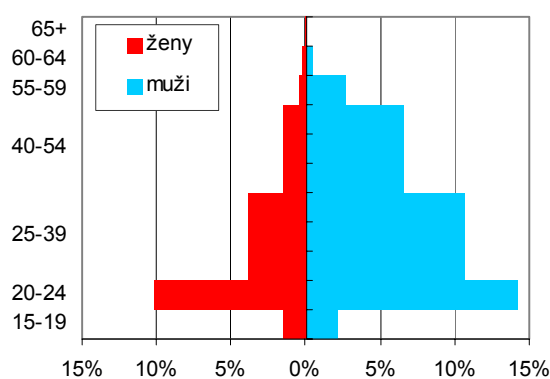
Věkové skupiny 15-19, 55-59, 60-64, 65 a více let byly – vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o cizince a navíc cizince ekonomicky aktivní – zastoupeny pouze minimálně (viz. grafy 51 až 54).

U cizinců v postavení zaměstnanců byla nejvyšší měrou zastoupena věková skupina 25-39 let, muži v tomto věku tvořili 33 % a ženy o 20 % méně, tedy 13 % všech zaměstnanců-cizinců. Muži ve věkové skupině 40-54 let představovali 22 % a ženy v tomto věku znatelně méně, tj. 6 % všech cizinců v postavení zaměstnanců. V porovnání například s cizinci-živnostníky byla četněji zastoupena rovněž věková skupina 20-24 let, kdy muži v tomto věku představovali 11 % a ženy 8 % všech zaměstnanců-cizinců. (Údaje k 31. 12. 2004.) (Viz. příloha 1.17.)

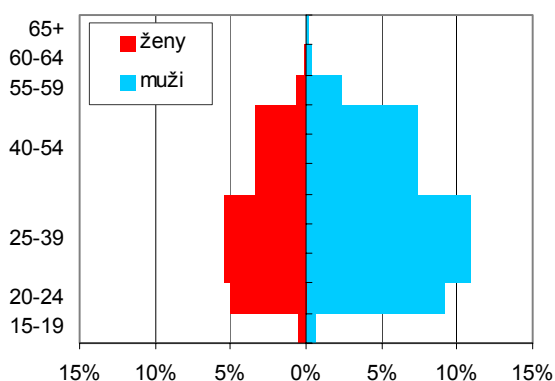
**Graf 51. : Cizinci v postavení zaměstnanců:
věková struktura - 31.12.2004
(Pramen: MPSV ČR)**

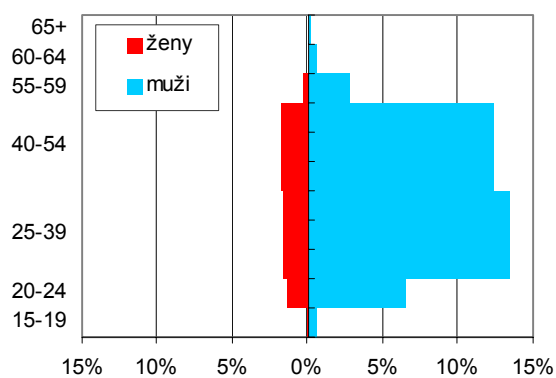
**Graf 52 : Občané Slovenska - zaměstnanci:
věková struktura - 31.12.2004
(Pramen: MPSV ČR)**

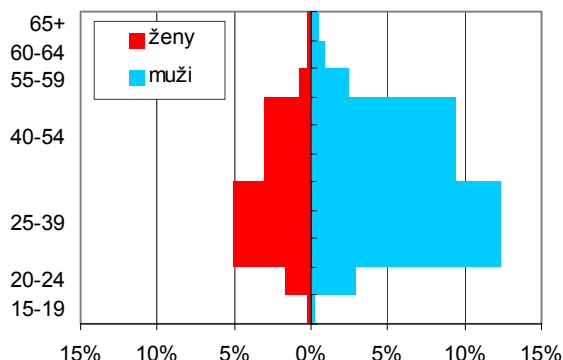
**Graf 53 : Občané Ukrajiny - zaměstnanci:
věková struktura - 31.12.2004
(Pramen: MPSV ČR)**

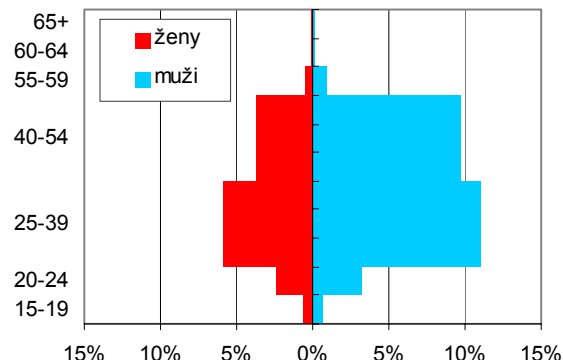
**Graf 54 : Občané Polska - zaměstnanci:
věková struktura - 31.12.2004
(Pramen: MPSV ČR)**

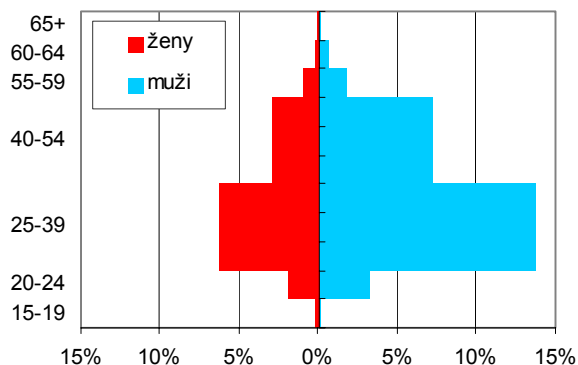
Graf 55: Cizinci s platným živnostenským oprávněním: věková struktura - 31.12.2004 (Pramen: MPO ČR)

Graf 56: Občané Vietnamu s platným živnostenským oprávněním: věková struktura - 31.12.2004 (Pramen: MPO ČR)

Graf 57: Občané Ukrajiny s platným živnostenským listem: věková struktura - 31.12.2004 (Pramen: MPO ČR)

2.4.4. Věková struktura cizinců s živnostenským oprávněním

V případě živnostníků byla rovněž nejvyšší měrou zastoupena věková skupina 25-39 let, muži v tomto věkovém rozmezí tvořili 37 % a ženy 15 % všech cizinců - živnostníků (rozdíl více než 20 %). Muži ve věku 40-54 let pak představovali 28 % a ženy v tomto věku 9 % (opět rozdíl téměř 20 %). Jak muži, tak ženy ve věku 20-24 let pak tvořili přibližně 3 % všech cizinců - živnostníků (na rozdíl od vyššího zastoupení zaměstnaných cizinců v této věkové skupině). Ostatní věkové skupiny byly rovněž jako i v případě cizinců s postavením zaměstnanců zastoupeny pouze minimálně.

U cizinců se státním občanstvím Vietnamu muži ve věku 25-39 let a 40-54 let tvořili vždy přibližně 30 % všech cizinců se státním občanstvím Vietnamu-živnostníků, u žen byla situace více rozmanitá – ženy ve věkové skupině 25-39 let představovaly téměř 20 % všech občanů Vietnamu - živnostníků a ve věku 40-54 let pak přibližně 10 % těchto osob.

U cizinců se státním občanstvím Ukrajiny muži ve věkové skupině 25-39 let tvořili 40 % všech občanů Ukrajiny s živnostenským oprávněním, ženy v tomto věku představovaly přibližně o 20 % méně, tedy téměř 20 % osob. Rozdíl přibližně 20 % mezi muži a ženami byl zaznamenán rovněž ve věkové skupině 40-54 let, muži v tomto věku tvořili více než 20 % všech cizinců se státním občanstvím Ukrajiny – živnostníků, ženy pak necelých 10 % všech těchto osob (viz. příloha 1.17.).

Mezi cizinci s živnostenským oprávněním představovaly ženy v případě cizinců se státním občanstvím Vietnamu a rovněž Ukrajiny přibližně 30 % těchto osob (tj. cizinců s živnostenským oprávněním příslušného státního občanství) (viz. grafy 55 až 57).